

najboljši spis v celi zbirki. Vsebina sicer ni kaj posebno novega — povedati se dá v kratkem: Človek obrača, Bog obrne — a kako je izpeljana! Ta razvoj je vseskozi logičen, razni dogodki vsestransko utemeljeni. To nam ugaja. Takih spisov smo bili včasih vajeni od Stritarja. — O „Živalskih pogovorih“ ni kaj reči, kot morda to, da so mnogo bolj neprisiljeni kakor dialogi v igrokaznih prizorih. Splošno moramo reči, da je v tej knjižici marsikaj zdravih zrn, ki jih je nabral pisatelj iz naravne, modrujoče etike; bolj izobraženi čitatelji lahko zraven proučujejo tudi gladki in krasni zlog Stritarjev.

— db —

Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v pouk spisal V. Rohrmann. Gosp. pisatelj se skuša v svoji knjižici prilagoditi našemu konservativnemu kmetškemu gospodarstvu, vendar tako, da povsod naglašá umno obdelovanje in posebno priporoča umetna gnojila. V tem oziru se mora pri nas storiti še mnogo. Naši ljudje so v nekaterih ozirih jako nezaupni; nikakor se ne dajo na mnogih krajih prepričati, da umetna gnojila mnogo koristijo, akoravno jih je malo in so včasih draga. Ker ne poznajo kemičnih sestavin novih gnojil, jih nekako prezirajo in mislijo, da slabo obračajo svoj denar, če jih kupujejo. Pridni in umni gospodarji bodo pač radi prebiralí knjigo in se iz nje učili zlasti tega, kako se umetno zemlji zvišuje plodna moč. Knjiga je prav praktično razdeljena. Prvi del obsega pridelovanje njivskih rastlin, drugi del pa govori o obdelovanju travnikov in o krm-skih rastlinah ter je precej daljši in obsežnejši ter se ozira na zboljšanje naše živinoreje. Konec razpravlja o pomenu, obdelovanju in koristi pašnikov. Vsaka rastlina z lastnim jej obdelovanjem in oskrbovanjem je opisana glede na naše razmere. Pri posameznih rastlinskih vrstah je knjiga tako razdeljena, da se omenjajo najprej kot uvod splošne lastnosti dotične rastlinske vrste in potem posebne lastnosti vsake rastline. Vsled tega je knjiga dosti pregledna. Nekatere rastline so opisane precej na široko, druge bolj ob kratkem, kakor se je gosp. pisatelju potrebno zdelo iz praktičnih ozirov. Tako je izmed gomoljnatih rastlin prav podrobno opisan krompir, razne njegove vrste, način saditve itd., izmed krm-skih rastlin pa razne detelje. Le nokota (gemeiner Hornklee) je prav kratko omenjena, dasiravno je za nekatere travniške lege jako važna.

J. K.

Spominska knjižica. Ob petindvajsetletnici „Cecilijinega društva“ v Ljubljani, sestavil dr. Andrej Karlin, društveni tajnik. V

Ljubljani, 1902. Založilo „Cecilijino društvo“. Tisk „Zadružne tiskarne.“ Str. 93. — O slovesnosti, katera je dala povod tej knjižici, govorimo na drugem mestu. To poročilo nam daje natančen pregled o vsem društvenem delovanju za cerkveno glasbo med Slovenci toli zaslužnega „Cecilijinega društva“. G. pisatelj je nabral tudi več podatkov iz življenja organizatorov, ki jih je to društvo v svoji šoli izvežbalo. Gotovo bo ta knjižica mnogo pripomogla, da se ideja prave cerkvene glasbe še bolj razširi, tembolj, ker more pokazati lepih uspehov, ki so se že dosegli.

Češka književnost.

Po dolgem nestrpnem čakanju je konečno katoliško češko občinstvo dobilo v roke **pripovedne zbrane spise** Petra Kopalá, ki je osivel v službi katoliške žurnalistike. Peter Kopal (P. Kopriva) ni dosegel sicer še zasluženega priznanja pri češkem slovstvenem aeropagu, toda njegovi književni proizvodi so priljubljeni v najširjih krogih občinstva. Kopal dobro opazuje človeško življenje in zna svoje izkušnje opisati na način, ki se je že davno prikupil češkim bravcem. Kopal je češki — Kosmák. Začel je pisati, ko je bil star že 40 let (rojen je bil 1. 1834. in zdaj je vikar na Višegradu v Pragi). Začel je sicer pozno, a kakor bi hotel nadomestiti, kar je zamudil, s takim veseljem se je lotil pisateljskega dela. Njegova delavnost je občudovanja vredna. L. 1872. je začel pisati kot podlistek „Kulturní listy“ v katoliški dnevnik „Čech“ in s tem se je mahoma prikupil bravcem. Po desetih letih je postal urednik „Čecha“, in ko so namestu „Čecha“ začeli izjhati „Katolické Listy“, je vstopil v njih uredništvo kot najstarejši in najbolj zaslužni katoliški publicist. Kot časnikar je Kopal napisal še celo vrsto pripovednih spisov, katere zdaj izdaja založništvo V. Kotrba. Njegovih povesti je cela knjižnica. Kopal kot dober poznavavec življenja popisuje korenino in izvir zlega in dobrega. Včasih pomoči pero v grenki žolč ostre satire, včasih piše z vročo krvjo svojega srca. Kopalovi spisi niso nastali slučajno, temveč so izrasli iz praktične potrebe, katera je vznikla iz dnevnih dogodkov in obratov v življenju. Ko se vname boj proti alkoholizmu, piše Kopal vrsto povesti iz življenja, ki slikajo pogubljenost pijančevanja; v krutem boju zoper duhovništvo piše apologijo duhovniškega delovanja; v navalu nevere izhajajo izpod njegovega peresa navdušeni apologetični spisi. Vse, kar je Kopal napisal in kar še piše, ima svoje ko-